

A KREATIVITÁS ONLINE DIAGNOSZTIKUS MÉRÉSE

Pásztor Attila

SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: kreativitás; számítógép alapú mérés

A kreativitás jelentősége rendkívül felértékelődött napjainkban. A felgyorsult gazdasági, társadalmi és technikai fejlődés megköveteli az újszerű, eredeti gondolatokat és megoldásokat, a modern munkaerő-piac számos szférájában elengedhetetlen a kreativitás az érvénysüléshez (Florida, 2004). Napjainkban nem könnyű feladat annak bejósolása, hogy a jövő generációinak milyen problémákkal kell majd szembenéznük. A kiszámíthatatlanságra, az új kihívásokra való felkészítésnek egyik alkalmas eszköze a kreativitás fejlesztése, melyben központi szerepet tölthet be az iskola (Binkley, Erstad, Herman, Raizen, Ripley és Rumble, 2012; Newton, 2012). A hatékony fejlesztéshez elengedhetetlen a pontos diagnózis felállítása, az iskolai kontextusban is használható mérőeszközök kidolgozása. A területen végzett eddigi kutatások azt igazolják, hogy a kreativitás egy rendkívül összetett jelenség, tanulmányozása többféle nézőpontból lehetséges (Runco, 2007). Ennek megfelelően számos eszköz készült a kreativitás különböző dimenzióinak mérésére (Lemons, 2011), de kevés azoknak a vizsgálatoknak a száma, amelyek a kreativitás számítógép alapú tesztelésére irányulnak (Lau és Cheung, 2010; Villalba, 2009).

Kutatásunk célja egy online felületen működő mérőeszköz kidolgozása és bemérése volt 10–12 éves tanulók körében, melynek segítségével lehetőség nyílik a kreativitás mérésére, valamint későbbi nagymintás vizsgálatok kivitelezésére is.

A teszt, melynek kidolgozásához nemzetközi és hazai mérőeszközöket vettünk alapul (Barkóczi és Zétényi, 1981; Torrance, 1966; Wallach és Kogan, 1965), elsősorban a divergens gondolkodás (Guilford, 1959) mérésére szolgál. Ennek megfelelően olyan feladatokat tartalmaz, amelyekben a tanulóktól sok választ várunk, például egy tárgy rendeltetésétől eltérő lehetséges használatainak felsorolását. A válaszokat az ilyen típusú tesztekben leggyakrabban használt három mutató szerint értékeljük: fluencia (válaszok száma), flexibilitás (válasz kategóriák száma) és originalitás (válaszok eredetisége). A minimum 300 fővel megvalósuló, összesen három tanórát igénylő pilot mérés eredményeinek elemzésével kialakíthatjuk a mérőeszköz rövid, magas megbízhatósággal rendelkező változatát, valamint feltárhatjuk a kreativitás egyes dimenzióinak összefüggéseit. A válaszok alapján létrehozható egy adatbázis is, ami tartalmazza a megoldások flexibilitásának és originalitásának értékeit. Kihasználva a technológia alapú mérés előnyeit, az adatbázissal lehetőség nyílik egy későbbi nagymintás mérés válaszainak automatikus kiértékelésére, jelentősen csökkentve a tesztelés idő- és költségigényét. A kutatás nagymértékben hozzájárul a kreativitás online diagnosztikus mérési lehetőségeinek feltérképezéséhez, valamint a fejlesztésére irányuló hatékony módszerek és eszközök létrehozásához.

A kutatást a TÁMOP 3.1.9/11 program támogatta.